

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับผลกระทบทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีต่อสมาชิก :
ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลวังมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

นายพีรศักดิ์ นนทะเปารยะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์หลักสูตรปริญญาตรีวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๘

ISBN 974-564-185-5

008961

116714899

GROUP OF PRODUCTION CREDIT, ITS ECONOMIC AND POLITICAL EFFECT TO THE
GROUP MEMBER: A CASE STUDY OF TAMBOL KHUAMUNG, AMPHOE SARAPEE, CHIANG MAI

Mr. Peerasak Nondapawraya

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับผลกระทบทางเศรษฐกิจและ
การเมืองที่มีต่อสมาชิก : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลวังม่วง อำเภอ
สารภี จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นายพีรศักดิ์ นนทะเปารยะ

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคำหลักสูตรปริณิษยามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประทีฐ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พีรศักดิ์ นนทะเปารยะ)

.....กรรมการ

(ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ชื่อนิสิต

อาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชา

ปีการศึกษา

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับผลกระทบทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีต่อสมาชิก : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลชัวมุง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

นายพีรศักดิ์ นนทะเปารยะ

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ

การปกครอง

๒๕๒๗

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและการเมืองที่เกิดขึ้นจากการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทราบถึงบทบาทของสถาบันเกษตรกรในประเทศไทยที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศ ในแง่ผลกระทบทางเศรษฐกิจมุ่งพิจารณาในขอบเขตของการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจแก่สมาชิกเป็นสำคัญ และในแง่ผลกระทบทางการเมือง มุ่งพิจารณาในขอบเขตของการปลุกฝังทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแก่สมาชิกเป็นสำคัญ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชากรตำบลชัวมุง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ แยกเป็น ๒ ส่วนคือ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ส่วนหนึ่ง จำนวน ๒๓๗ คน และราษฎรในตำบลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์อีกส่วนหนึ่ง จำนวน ๒๔๔ คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota) โดยคำนึงถึงจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านเป็นเกณฑ์ การวิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์ตามบ้านเรือนราษฎร โดยอาศัยแบบสอบถามเป็นแนวทาง แล้วทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เช่น การหาความถี่ร้อยละ และค่ามัธยิมเลขคณิต การเปรียบเทียบค่าพาย (PHI) การวิเคราะห์แบบ T-Test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนของข้อมูล (Analysis of variance)

จากการวิจัยปรากฏผลดังนี้

ก. ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ พบว่า

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีส่วนช่วยให้คนชนบทมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นอย่างเป็นที่น่าสังเกต โดยพบว่า

๑. การเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีส่วนสัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจของบุคคล กล่าวคือ มีความแตกต่างกันในเรื่องความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจระหว่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ กับผู้มีใช้สมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยสมาชิกมีฐานะเศรษฐกิจดีขึ้นในอัตราสูงกว่าผู้มีใช้สมาชิกอย่างเป็นที่น่าสังเกต

๒. การมีฐานะเศรษฐกิจดีขึ้นของสมาชิก เป็นผลจากการได้รับบริการค้ำเงินเชื่อเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่บริการค้ำเงิน การได้รับเงินปันผล และการส่งเสริมทางการเกษตรตามลำดับ

ข. ด้านผลกระทบทางการเมือง พบว่า

การเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ช่วยให้สมาชิกมีความคุ้นเคยกับวิถีการปฏิบัติแบบประชาธิปไตยหลายประการ ได้แก่ การรับสมาชิกด้วยความสมัครใจ การคัดเลือกกรรมการโดยวิธีทางของการเลือกตั้ง การเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น และการตัดสินใจโดยใช้มติเสียงข้างมาก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลที่มีต่อความรู้สึกนึกคิดของสมาชิก ปรากฏว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังไม่มีอิทธิพลเพียงพอที่จะช่วยให้สมาชิกมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยได้โดยไม่พบถึงความแตกต่างกันในเรื่องการมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระหว่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์กับผู้ที่มีได้เป็นสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

the Group of Production Credit (G.P.C) can upgrade its members' standard of living noticeably, in the following way :

1. The membership of G.P.C. relates to people's economic-status change. The G.P.C members and the non-G.P.C members' economic-status change are different at 0.05 level of statistical significance; that is the group members' economic status in improved noticeably at higher rate when compared with the others.

2. Receiving of credit service is the most important factor to improve the G.P.C member's economic status ; while other factors are saving service, saving interests and agricultural advice, respectively.

b) On aspect of political impact, it is found out that the G.P.C. membership helps the member to be accustomed to some democratic practices such as admitting members by voluntary means, electing members to the committees, opportunity of free discussions, and taking decision by majority rule. However, on the aspect of the effect to the member's attitude, the G.P.C. cannot cultivate democratic attitude among its members efficiently. This is showed by the indifference of democratic attitude between the G.P.C. members and the non-G.P.C. members at 0.05 level of statistical significance

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความร่วมมือและช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากหลายท่าน นับแต่บิดามารดาของผู้วิจัย ซึ่งได้ให้กำลังใจและการสนับสนุนในทุกด้าน รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งคอยให้คำแนะนำและความช่วยเหลือตลอดมาจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว อาจารย์ผู้ให้ความกระจ่างในเรื่องระเบียบวิธีวิจัยและข้อแนะนำอื่น ๆ อาจารย์ แนน้อย นະมาตร์ ผู้ชี้แนะในเรื่องการวิเคราะห์ทางสถิติ ตลอดจนรองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์ และดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธีที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ในความสำเร็จครั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความสนับสนุนจากเพื่อน ๆ และพี่ ๆ หลายฝ่าย ได้แก่คุณนาค เฉลียว ยิงนันท์วัฒนา รศท.พจนารถ ฤทธิจักร คุณสุฤษดิ์ ไสยโสภณ คุณเทวี กนกโชติ คุณสมพร บัวศักดิ์ คุณนงรักษ์ กุลชุมิตร คุณอศุขย์ มณีโรจน์ คุณพิทยา บุรณรัช คุณฤกษ์ชัย จันทรสุมบัตติ คุณสุทธรศน์ คลังกำแหงเกษ และน้อง ๆ หลายคนที่ยกเก็บข้อมูลในพื้นที่ นอกจากนี้ต้องขอขอบคุณ คุณยงยุทธ รักษาศรี ที่คอยอำนวยความสะดวกในการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์จนเสร็จสิ้นการวิจัย และเนื่องจากการวิจัยนี้ได้รับทุนจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ชนกิจ จำกัด จึงขอขอบพระคุณผู้ให้การอนุเคราะห์ไว้ ณ โอกาสนี้ หากผลการวิจัยครั้งนี้จะมีส่วนที่เป็นประโยชน์อยู่บ้าง ผู้วิจัยขอมอบส่วนดีนี้ให้กับบุคคลดังกล่าวข้างต้น แต่หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอรับไว้เพียงผู้เดียว

ศูนย์วิทยุโทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พรศักดิ์ นนทะเปารยะ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิติกรรมประกาศ.....	ช
รายการตารางประกอบ.....	ฉ
รายการแผนภูมิและรูปประกอบ.....	ณ
บทที่	
๑ บทนำ.....	๑
ความสำคัญของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๑๐
ขอบเขตของการวิจัย.....	๑๐
สมมติฐาน.....	๑๑
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๑๑
การเสนอหัวข้อวิจัย.....	๑๒
นิยามศัพท์.....	๑๒
๒ แนวความคิดที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษา.....	๑๔
ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์.....	๑๔
ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์.....	๑๖
กลุ่มในสังคมไทย.....	๑๘
หน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์ในระบบการเมือง.....	๒๔
กลุ่มผลประโยชน์กับการอบรมกล่อมเกลாதองการเมือง.....	๒๕
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย.....	๓๓
๓ กลุ่มอ้อมทรัพย์เพื่อการผลิต.....	๓๔
มูลเหตุของการจักจี้.....	๓๔
ประวัติความเป็นมา.....	๓๘

บทที่

หน้า	และบทบาท.....	๔๑
	การจัดตั้ง.....	๔๒
	สภาพทั่วไปของตำบลชวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	๔๓
	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลชวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่..	๔๔
	- คณะกรรมการบริหาร.....	๔๕
	- ขอบเขตในการดำเนินงาน.....	๕๑
	- การรับสมาชิก.....	๕๑
	- การพ้นจากสมาชิกภาพ.....	๕๓
	- การจัดหาเงินทุน.....	๕๓
	- การให้บริการสมาชิก.....	๕๖
	- วิธีการบริหารงาน.....	๖๐
๔	ระเบียบวิธีในการวิจัย.....	๖๒
	เครื่องมือการวิจัย.....	๖๕
	- การสร้างแบบสอบถาม.....	๖๕
	- การทดสอบแบบสอบถาม.....	๖๗
	กลุ่มตัวอย่าง.....	๖๘
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๗๕
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๗๕
	หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์.....	๗๗
	- การวัดความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจ.....	๗๗
	- การจำแนกประเภทบุคคลเพื่อการวิเคราะห์.....	๗๘
	- การวัดทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย.....	๘๐
๕	วิเคราะห์ผลการศึกษา.....	๘๑
๖	สรุปและขอเสนอแนะ.....	๑๕๐

บรรณานุกรม..... ๑๕๘
ภาคผนวก..... ๑๖๓
ประวัติผู้เขียน..... ๑๘๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่

๑	แสดงการเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจระหว่างสมาชิกกับผู้มีอิสระสมาชิก.....	๔๔
๒	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์กับความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจของบุคคล.....	๔๔
๓	แสดงผลการประเมินสถานะตนเองของผู้ที่ระบุว่าฐานะดีขึ้น.....	๔๕
๔	แสดงผลการประเมินสถานะตนเองของผู้ที่ระบุว่าฐานะไม่ดีขึ้น.....	๔๕
๕	แสดงผลคะแนนความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจ พิจารณาจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ ทรัพย์สินและที่ดิน.....	๔๖
๖	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์กับความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาคำถามอาชีพ.....	๔๘
๗	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจกับการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์และอาชีพ.....	๔๘
๘	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์กับความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาคำถามระดับการศึกษา.....	๕๑
๙	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจกับการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และระดับการศึกษา.....	๕๑
๑๐	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์กับความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาคำถามภาวะการถือครองที่ดินในอดีต.....	๕๓
๑๑	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจกับการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และภาวะการถือครองที่ดินในอดีต.....	๕๔
๑๒	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์กับความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาคำถามระดับรายได้เดิม.....	๕๖
๑๓	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความเปลี่ยนแปลงทางฐานะเศรษฐกิจกับการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และรายได้เดิม.....	๕๗

ตารางที่

๑๘	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการ เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์กับความ เปลี่ยนแปลงทางฐานะ เศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาภาวะการ เป็นสมาชิกกลุ่มทาง เศรษฐกิจอื่น.....	๘๘
๑๘	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความเปลี่ยนแปลงทางฐานะ เศรษฐกิจกับการ เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และภาวะการ เป็นสมาชิกกลุ่มทาง เศรษฐกิจอื่น.....	๑๐๐
๑๖	แสดงจำนวนเงินฝากของสมาชิกในแต่ละเดือน.....	๑๐๒
๑๗	แสดงการระบุประโยชน์ค่านการออมทรัพย์.....	๑๐๒
๑๘	แสดงการให้บริการ ค่านสิน เชื้อของสมาชิก.....	๑๐๔
๑๘	แสดงสาเหตุในการไม่กู้เงินของสมาชิก.....	๑๐๔
๒๐	แสดงจำนวนเงินที่สมาชิกได้รับ.....	๑๐๕
๒๑	แสดงวัตถุประสงค์ในการใช้เงิน.....	๑๐๕
๒๒	แสดงการระบุประโยชน์ในแง่การให้สิน เชื้อ.....	๑๐๖
๒๓	แสดงการนำความรู้ทางการ เกษตรที่ได้รับจากกลุ่มไปใช้ในทางปฏิบัติ.....	๑๐๗
๒๔	แสดงการระบุประโยชน์ในแง่การส่งเสริมการ เกษตร.....	๑๐๗
๒๕	แสดงการซื้อสินค้าจากร้านค้ากลุ่มออมทรัพย์.....	๑๐๘
๒๖	แสดงการระบุประโยชน์ในแง่การจำหน่ายสินค้าแก่สมาชิก.....	๑๐๘
๒๗	แสดงการให้บริการ ค่านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม.....	๑๑๐
๒๘	แสดงการระบุประโยชน์ในแง่การจำหน่ายผลิตภัณฑ์.....	๑๑๐
๒๙	แสดงการระบุประโยชน์ในแง่การให้เงินปันผล.....	๑๑๑
๓๐	แสดงการยอมรับผลของการ เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์.....	๑๑๒
๓๑	แสดงสภาพการบริหารงานภายในกลุ่ม.....	๑๑๔
๓๒	แสดงลักษณะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิก.....	๑๑๕
๓๓	การ เปรียบเทียบทัศนคติทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยระหว่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์กับผู้มิใช่สมาชิก.....	๑๑๖

ตารางที่

๓๔	การ เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความศรัทธาต่อระบอบ ประชาธิปไตย.....	๑๑๘
๓๕	การ เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องการยอมรับความเสมอภาคของ บุคคล.....	๑๒๐
๓๖	การ เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความสนใจทางการเมือง.....	๑๒๐
๓๗	การ เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องการยึดถือคตินิยมในระบอบ ประชาธิปไตย.....	๑๒๓
๓๘	การ เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องการมอง โลกในแง่ดี.....	๑๒๓
๓๙	การ เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องการ เคารพใน เสรีภาพของบุคคล..	๑๒๖
๔๐	การ เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความสำนึกในหน้าที่พล เมือง.....	๑๒๖
๔๑	การ เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องการยึดถือวิธีการประนีประนอม	๑๒๙
๔๒	การ เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความเชื่อมั่นในสถาบันทางการเมือง .	๑๒๙
๔๓	การ เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง	๑๓๐
๔๔	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับ ตัวแปรด้านการเป็นสมาชิกและเพศ	๑๓๔
๔๕	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับตัวแปร ด้านการเป็นสมาชิกและอายุ	๑๓๕
๔๖	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับตัวแปร ด้านการเป็นสมาชิกและระดับการศึกษา	๑๓๗
๔๗	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับตัวแปร ด้านการเป็นสมาชิกและรายได้	๑๓๙
๔๘	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับตัวแปร ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพและการเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ	๑๔๐